

הטיול העירוני

השתלמות הטיול העירוני

דצמבר 2018

סבת תשע"ט

"נשבעים לחיים"

דרור ישראל

נשבעים אחי החנך, האדריכה, הכסף, החבר!

اصعد وحقق
علا وهشام

מטרות הטיול התנועתי

- לגרות ולעורר רצון להכיר את הארץ, ללמוד אותה ואת אתריה, נופיה, מורשתה ועברה
- לחנך לאהבת הארץ, לחזק את הקשר של החניך לארצו
- להפגיש את החניך עם אתרים היסטוריים חשובים שסיפורם עיצב ומעצב את חיינו בארץ
- לחנך את החניך לשמירת הסביבה, האויר, המים, החוף והים
- לחנך את החניך לחיי צוותא, עזרה הדדית, שיתוף בתפקידים ומשימות
- להעמיד בפני החניך אתגרים בתחום הפיזי והנפשי

מטרות הטיול התנועתי – המשך

- להכיר ולהוקיר חברים שבלטו בהתנהגותם ויכולתם לגבש ולסייע לקבוצה
- לאפשר הכרות אנושית קרובה והדדית בין החניכים למדריכיהם תוך מעבר חוויות מרגשות ומשותפות
- לשפר את היחסים בין המדריכים לחניכיהם
- חינוך לתנועתיות, לאזרחות ולחניכות טובה
- חינוך לקראת היותו של החניך בעתיד מטייל אחראי עצמאי וראוי
- להפיג מתחים לחריגה מהשגרה...
- מפגש איכותי בין כלל חניכי הקבוצה

למה בכלל לצאת לטייל?

בין כותלי בית הספר המפגש ביני לבין חברי הוא סטרילי. שולחנות העבודה (אלה שהיו פעם מעץ צבוע ירוק והיום פשוט פורמיקה) עדיין מלמדים את הילד את גבולות המגע הבין-אישי. ילדים עדיין חורצים בשולחן קו עבה, בינם לבין שכנם לספסל ואומרים זה לזה "אני עד כאן, אתה מכאן". בטיול מיטשטש החיץ. אחד מושיט לשני יד, עוזר לו לעבור מכשול קשה. חולקים אוכל זה עם זה, פורסים לרעב לחם בסולידריות שאין לה תחליף, במהלכו של קטע קשה, ויש קטעים קשים, לומדים להכיר ולהתחשב בחולשותיו של הזולת. או לכבד את תכונותיו האישיות. בטיול, בחוץ, במרחב שבין קו האופק למרחבי הרקיע מתגלים ילדים חבויים. אלה שביום יום נדחקים לעתים לשולי החברה, כי מלכת הכיתה או מלך הבנים מאפילים עליהם, הופכים לרגע למוליכי דעת קהל ודמויות אהודות ואהובות.

אברהם בורג

מתוך ביטאון שדמות 9-10 1950 (התנועה המאוחדת)

"בין אמצעיה החינוכיים של התנועה מתבלט אחד, נכבד מאוד: הטיול. הטיול הוא גם מטרה בפני עצמה – האדם נהנה מעצם הטיול, מעצם היציאה מרחובות הכרך אל הטבע הגדול, מהבריחה מהיום-יומי והשגרתי אל מראות שגיבים, אל הפגישה עם גילוייו הנאדרים של הטבע, עם אוויר הפסגות החופשי. עצם הבריחה מהציביליזציה של דורנו, על רעשה והמולתה, אל השקט של המרחבים, הוא מניע מספיק לטיול.

... הטיול הוא אמצעי חינוכי לסבילות – הרחק מכל יישוב חייב האדם לאזור את כל כוחותיו, להתאמץ ולהתגבר. אין לו ברירה – הוא מוכרח להגיע. המטייל מתחנך להתגבר על צמא ועל רעב, על עייפות וכאב. הטיול הוא גם אמצעי לחינוך האדם לעזרה הדדית. אם כשל חברך – עליך לעזור לו, עליך לשאת את משאו. עליך לתמוך בו.

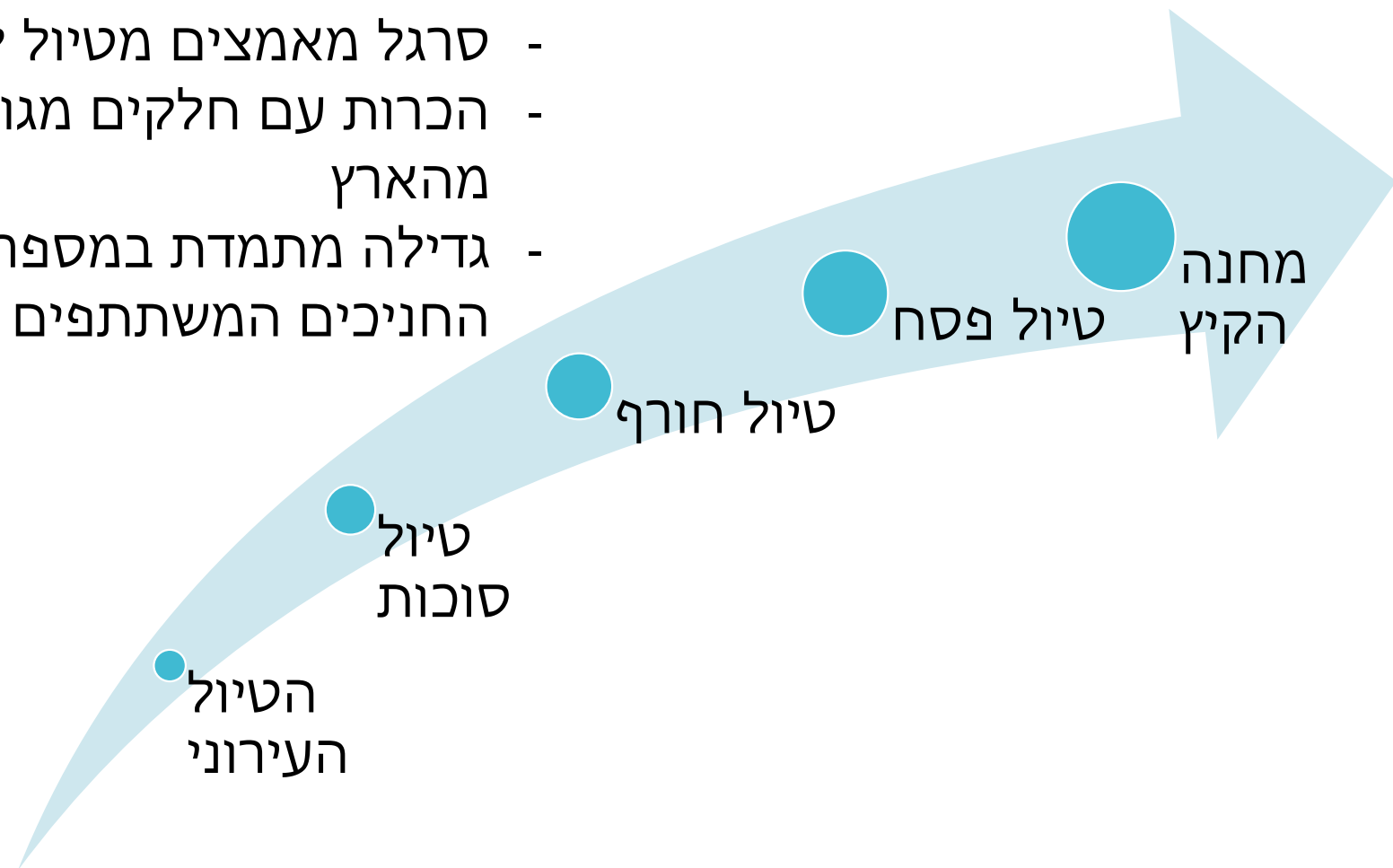
'מדע הטיול' כולל מדעים רבים אחרים: מחנאות, סיירות, גיאוגרפיה, גיאולוגיה, זואולוגיה, בוטניקה, היסטוריה, ומעל הכול – תנ"ך. המטייל הרבה ובשיטה מובטח לו שירכוש ידיעות, ירחיב אופקים ויעשיר את רוחו בחוויות ובדעת.

לכן התמסרה התנועה לפיתוח הטיול. לפיתוח מסורת הטיול, תרבות הטיול, עד שהפכה והייתה למלכת הטיולים בין התנועות

תכנון שנתי של טיולי השכבה הצעירה

- תהליך ההתפתחות כולל:
- מספר ימי הטיול
  - סרגל מאמצים מטיול לטיול
  - הכרות עם חלקים מגוונים מהארץ
  - גדילה מתמדת במספר החניכים המשתתפים

תכנון שנתי של טיולי השכבה הצעירה

הטיול	מספר ימים	מרחק מהקן*	מאפיינים נוספים
סוכות	2	בינוני	חניכים חדשים, מדצים חדשים (דורש הערכות מותאמת).
חורף	1-2	בינוני	יש צורך להתחשב בתנאי מזג האוויר החורפיים (מסלולים מותאמים לגשם וכו') במידה ובטיול סוכות לא הייתה לינה – כדאי לשקול לשלב לינה בקן במסגרת הטיול
פסח	3-4	גבוה	הערכות לוגיסטיות מורכבת – מובלת ע"י המחוז הטיול המרכזי של השנה – טיול מאתגר ומשמעותי
מחנה הקיץ	5	כפר החורש	מתקיים בכפר החורש הובלת המחנה ע"י השכבה הבוגרת
עירוני	3 שעות	צמוד	אחת ל-4 חודשים (3 פעמים בשנה) סוג טיול מגוון – טיול לילי/ סיור באתר/ טיול משפחות/ בישולי שדה ועוד מורכבות ארגונית נמוכה, ללא עלות או בעלות נמוכה

*מרחקים:

צמוד לקן = ללא נסיעה / עד 20 דקות נסיעה.

בינוני = כשעתיים נסיעה (מאזור המרכז לכרמל / מבואות ירושלים)

גבוה = מעל שעתיים נסיעה (מאזור המרכז לגליל התחתון / מצפה רמון)

אז איך הטיול התנועתי צריך להיראות?

חוויית הקבוצה

האתגר במסלול

הדרכה איכותית

אוטונומיה

תכנון ובניית הטיול העירוני

סוגי הטיול העירוני

- טיול קבוצתי במסלול
- טיול משפחות
- בישולי שדה
- משחק משימות עירוני
- ביקור באתרי מורשת עירוניים
- טיול לילי (ניווט וכוכבים)
- ריצת ניווט

איך מאתרים אתר טיול?

- אתר היישוב
- חיפוש באינטרנט
- התייעצות עם מורי של"ח
- התייעצות עם מרחב חיים

דוגמאות לטיול העירוני

- טיול בגבעות הכורכר ביום שבת בבוקר (קן נס ציונה/ראשון)
- טיול לילי בשטח הפתוח (כולל למידת ניווט לילי) וביקור במצפה הכוכבים (קן בורוכוב / קן מצפה רמון)
- משחק משימות בעיר כולל תחנה באקליפטוס הלימוני בפתח תקווה.
- טיול בחולות חוסמסה כולל בישולי שדה (קן חולון).
- סיור במדרחוב של זכרון יעקוב – הכרות עם הקמת המושבה ומחתרת ניל"י
- טיול משפחות בשלולית החורף ברחובות
- ריצת ניווט ביער חדרה

ארגון הטיול העירוני – פשוט...

- הכנת המד"צים – טיול הכנה כחלק מ"שבת המלכה" החודשית. בבניית ההדרכה של הטיול ניתן להסתייע במורי של"ח / מדריכי תו תקן.

כמה זה עולה? 0

- הסעות – יציאה וחזרה רגלית לקן / ההורים מקפיצים את החניכים לתחילת המסלול ואוספים אותם מסופו / נסיעה בתחבורה ציבורית

כמה זה עולה? 0

- אבטחה ורפואה – הטיול בתוך היישוב- בדרך כלל אין צורך באבטחה ורפואה. הקומונר מלווה את הטיול כמע"ר במידת הצורך.

כמה זה עולה? 0

- מזון – כל חניך מביא כריך מהבית / ארוחה קבוצתית כשכל חניך מביא חלק אחר מהארוחה מהבית / בישולי שדה.

כמה זה עולה? 0 (במקרה של בישולי שדה – עלות נמוכה מאוד...)

- טפסים ותיאום – אם הטיול הוא בתוך היישוב (אינו בשטח הפתוח)- אין צורך בטופס אדום או אפור. המד"צ עובר תחקיר עפ"י טופס הטורקיז בטיול בתוך היישוב ויכול להעביר את הטיול ללא ליווי